

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf. III. 20.566/2008/4.

A Debreceni Ítéltábla a Kreschné Dr. Sóváry Katalin ügyvéd (3508 Miskolc, Templom u. 47. szám) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Lichy & Lichy Ügyvédi Iroda (3525 Miskolc, Széchenyi u. 1. I/3. szám, ügyintéző: Dr. Lichy Gábor ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I. r. alperes címe) I. r., a Dr. Perédi Tamás jogtanácsos (OTP Bank Nyrt. Észak-magyarországi Regionális Igazgatósága - 3530 Miskolc, Uitz B. u. 6. szám) által képviselt II. r. alperes (II.rendű alperes címe) II. r., továbbá a Dr. Tóth István Gábor és Társai Ügyvédi Iroda (1122 Budapest, Maros u. 19-21. szám, ügyintéző: Dr. Jánosi Marianna ügyvéd: 3543 Miskolc, Régi posta u. 9. szám) által képviselt III. r. alperes neve (III.rendű alperes címe) III. r. alperesek ellen házastársi közös vagyon megosztása és szerződés semmisségének megállapítása iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2008. május 8. napján kelt, 10. P. 20.386/2007/33. számú ítélete ellen az I. r. alperes részéről 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra, és újabb határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperes oldalán 120 000 (Egyszázhúszezer) Ft, az I. r. alperes oldalán 152 700 (Egyszázötvenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú eljárási költség merült fel.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A felperes és az I. r. alperes 1988. augusztus 6. napján kötöttek házasságot, melyből két gyermekük származott.

1998. december 10. napján - ifj. Dr. Lichy József ellenjegyzésével - „házassági vagyonközösséget megszüntető szerződést” kötöttek egymással, melyben rögzítették, hogy a házasságukat közös akaratnyilvánítással kívánják felbontani. Megállapodtak abban, hogy a házasságukból született két kiskorú gyermek a jelen per I. r. alpereséhez, az apához kerül elhelyezésre, aki a gyermekek iskolai tanulmányainak befejezéséig a felperestől tartásdíjat nem kér, ezen jogáról visszavonhatatlanul lemond. Meghatározták a kapcsolattartás feltételeit is.

A szerződés 3.) pontjában rögzítették, hogy a felek közös tulajdonát képezi a hrsz. alatti, ... m² alapterületű, természetben ... szám alatt található „lakóház - udvar” telekkönyvi megjelölésű ingatlan. A telek-ingatlan a házasságkötést megelőzően az I. r. alperes különvagyonra volt, és az ingatlan-nyilvántartásban is 1/1 arányú tulajdonjoga van feltüntetve.

A felek 1990-1993 években közös vagyomból építkeztek az ingatlanon, a felülépítményre közös tulajdonuk keletkezett. A felperes hozzájárult ahhoz, hogy az I. r. alperes tulajdonjoga változatlanul 1/1 arányban vagyonszövetségi igénytől mentesen maradjon bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásban. Az ingatlannal kapcsolatos megosztás ezen módját értékarányosnak tekintették, mivel a felperest megillető tulajdoni hányad forgalmi értéke megközelítően megegyezett a két gyermek után járó tartásdíj összegével.

A szerződés 4.) pontjában rögzítették, hogy a házasság felbontását követően is közösen használják az ingatlant - osztottan.

A szerződés 5.) pontja szerint nyilatkoztak arról is, hogy az ingóságokat egymás között értékarányosan megosztották, és a ... frsz-ú ... típusú személygépkocsi az I. r. alperes különvagyonra, mivel azt a házasságkötést megelőzően vásárolta. A házastársi közös vagyont értékarányosan megosztottnak tekintik, és rendezettnak fogadják el az egyéb járulékos kérdéseket is.

Az I. r. alperes 1999. január 25. napján keresetet terjesztett elő a Miskolci Városi Bíróságon, melyben a házasságuk közös megegyezéssel történő felbontását kérte, előadta, hogy életközösségük 1998. novemberében megszakadt.

A házassági bontóper megindulását megelőzően a felperes több alkalommal állt pszichiátriai gyógykezelés alatt családi gondok miatt. Nagymennyiségű gyógyszert szedett, hangulati megnyilvánulásai szélsőségesek voltak, betegsége alatt az I. r. alperes ápolta, a kórházban látogatta. A felperes a pszichiátriai gondozó beutalója alapján a ... Kórház Pszichiátriai Osztályára került fekvő betegként, ahonnan 1999. március 11. napján távozott pszichiátriai gondozói ellenőrzés előírása mellett. Szakorvoslati felülvizsgálaton rendszeresen részt vett, de ezt követően is depresszióval kezelték.

A peres felek 1999. március 23. napján ifj. Dr. Lichy József közreműködésével módosították a vagyonszövetséget megszüntető szerződést akként, hogy a jelen per felperese vállalta, minden hónap 10. napjáig havonta és gyermekenként 4000 Ft tartásdíjat fizet meg az I. r. alperesnek. Ez a felperesi teljesítés utóbb nem realizálódott.

A peres felek házasságát a Miskolci Városi Bíróság 1999. április 12. napján a 10. P. 20.454/1999/5. számú ítéletével felbontotta, a fenti tartalommal megkötött járulékos kérdésekben történő, a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezség megkötésére hivatkozással.

A házasság felbontását követően a peres felek a szám alatti ingatlant továbbra is közösen használták a kiskorú gyermekekkel együtt, a házasság felbontásáról környezetük kb. másfél évig nem tudott.

A felek a házasság felbontását követően egy háztartásban, érzelmi és gazdasági életközösségben éltek, rendszeres volt közöttük a szexuális kapcsolat. A közös gazdálkodás úgy történt, hogy a felperes a havi munkabéréből fedezte a család élelmiszer beszerzésének a költségeit, míg az I. r. alperes a rezsi költségeket fizette. Pénzkezelésükben a korábbiakhoz képest annyi változás történt, hogy a kettőjük nevén vezetett közös bankszámla helyett a házasság felbontása után külön-külön bankszámlát nyitottak, és erre érkezett a havi jövedelmük.

A peres felek között volt egy olyan „megállapodás” is, mely szerint, ha 2-3 évig a felperes nem tanúsít házastársi hűséget sértő magatartást, úgy nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy az I. r. alperes őt újra feleségül vegye.

A peres felek a házassági vagyonközösség megosztásáról szóló okirat aláírását követően az alap-, illetve az azt módosító szerződésekről nem beszéltek.

A peres felek életközössége 2002. március 6. napján megszakadt, ekkor a felperes elköltözött az ingatlanból. A felperes 2002. június 26. napján visszatért a közös lakásba, az I. r. alperes szexuális kapcsolatot akart vele létesíteni, de a felperes azt megtagadta. Közölte, hogy élettársi kapcsolatot kíván létesíteni X.Y.-val, akivel a siófoki munkavégzése során ismerkedett meg.

A peres felek között 2002, illetve 2005 évben gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt per volt folyamatban, melyben az alperes elismerte, hogy a házasság felbontásakor volt közöttük egy olyan „megállapodásszerűség”, hogy elválnak, de ha nincs probléma, akkor „visszaveszi” a felperest.

Előadta, hogy ténylegesen nem osztották meg az ingóvagyonot úgy, ahogy a jegyzőkönyvben szerepelt. Nyilatkozata szerint a bontóperre azért került sor, mert ezt megelőzően is voltak a felperesnek házastársi hűséget sértő kapcsolatai, a közvetlen kiváltó ok pedig az volt, hogy 2-3 hónapig egy roma férfival tartott fent szexuális kapcsolatot.

A 2005. évben folyamatban lévő eljárásban az I. r. alperes úgy nyilatkozott, hogy a vagyonmegosztás már túlnyomó részben - legalábbis az ingóságokra vonatkozóan - megtörtént, de tudja, hogy a vagyonmegosztás külön per tárgya közte és a felesége között.

A felperes a 2005. szeptember 30. napján előterjesztett keresetében a ... szám alatti ingatlan közös tulajdonának a megszüntetését, és az ingóságok megosztását kérte.

Az I. r. alperes a kereseti kérelem teljesítését nem ellenezte, ezért az eljárás 2006. szeptember 4. napjától szünetelt.

A peres felek között a peren kívüli egyeztetések nem vezettek eredményre, ezért a felperes az eljárás folytatását kérte. A folytatódó eljárásban az I. r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

A peres eljárásnak az ismételt eredménytelen szünetelését követően a felperes módosította a keresetét, kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a peres felek között létrejött házassági vagyonközösséget megosztó és az azt módosító szerződés semmisségét, annak a jó erkölcsbe ütközése vagy színleltisége, vagy uzsorás jellege miatt.

A szerződés színleltége kapcsán arra hivatkozott, hogy a perbeli megállapodásaikkal valójában a későbbiekben is fenntartott életközösségüket próbálták együttmaradásuk érdekében rendezni, azért kötötték meg a szerződést, hogy az I. r. alperes azzal „sakkban tarthassa” őt. Valós szándékuk a vagyonmegosztásra, és a gyermektartásdíj megfizetésére nem terjedt ki.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére kérte, hogy a bíróság a peres felek közös vagyonát ossza meg a felállított vagyonleltár alapján.

Az I. r. alperes a módosított érdemi ellenkérelmében kérte a házastársi közös vagyon megosztása iránti kereset elutasítását arra hivatkozással, hogy a peres felek között érvényes házassági vagyonközösséget megosztó megállapodás, és szerződésmódosítás jött létre, ebben a házastársi közös vagyonhoz tartozó valamennyi kérdést a peres felek véglegesen rendeztek.

Álláspontja szerint a házastársi közös vagyon megosztása ítélt dolog, ezért permegszüntetésnek van helye.

Vitatta a felperesnek a szerződés semmisségére vonatkozó kérelmét. Arra hivatkozott, hogy előzetes megbeszélést követően egységes akarattal kötötték az ügyvédi irodában írásba foglalt szerződéses tartalmú megállapodást, melyet elmagyaráztak a felperesnek.

Állította, hogy az életközösség megszakadására már 1998-ban sor került, és bár a bontópert követően egy fedél alatt éltek, de gazdaságilag és érzelmileg külön váltak, már nem voltak élettársak.

Véleménye szerint azzal, hogy esélyt adott arra, hogy esetlegesen az életközösséget helyreállítja a felperessel, és őt újra feleségül veszi, nem teszi semmissé a házastársi közös vagyon megosztó okiratot. Ez a jövőbeli feltétel ugyanis bizonytalan volt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során beszerezte a peres felek között folyamatban volt per iratait, meghallgatta az okiratot készítő ifj. Dr. L. J. tanút, és a peres felek testvéreit.

Az elsőfokú bíróság a 33. sorszámú részítéletével megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes között 1998. december 10. napján létrejött házastársi közös vagyon megosztó szerződés, valamint az azt módosító 1999. március 23. napján kelt szerződés semmis.

Döntése indokolásában mindenekelőtt megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes - annak ellenére, hogy 1999. évben elváltak - életközösségüket nem szakították meg, az folyamatosan fennállt közöttük 2002. március 6. napjáig, amikor is a felperes elköltözött a közös ingatlanból a két kiskorú gyermekkel.

Álláspontja szerint a felek az érzelmi és gazdasági életközösség tényét maguk is elismerték, rendszeres szexuális kapcsolatuk volt egymással, a felperes a válást formalitásként kezelte.

Az elsőfokú bíróság ügydöntő jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy az I. r. alperes sem a szüneteltetett, sem a folytatódó peres eljárásokban 2007. április 11. napjáig nem ellenezte a kereset teljesítését, csak a szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti kereseti kérelem előterjesztését követően változtatta meg az érdemi ellenkérelmét.

Az elsőfokú bíróság mindezek figyelembevételével arra a megállapításra jutott, hogy a felperes és az I. r. alperes között 1998. december 10. napján létrejött, valamint az azt módosító 1999. március 23. napján létrejött megállapodás színleltségük miatt semmis. A házasság felbontása ellenére a felek szándéka nem irányult a házastársi közös vagyon

megosztására, hiszen életközösségük - az I. r. alperes által is elismerten - 2002. március 6. napjáig fennállt.

Az elsőfokú bíróság mindkét szerződő fél vonatkozásában megállapította a szerződés színlelését, az ügyletkötés időpontjában meglévő szerződéses akaratuk eredményeként.

Az elsőfokú bíróság ezen megállapítása után a szerződés jó erkölcsbe ütközését, illetve annak uzsorás jellegét nem vizsgálta, csupán ezekkel összefüggő megállapításokat tett, utalva arra, hogy a felperes által felajánlott bizonyítás nem lett volna elégséges annak a megállapítására, hogy a felperes leromlott pszichés állapotát kihasználva, anyagi haszonszerzés végett került sor a szerződés megszövegezésére.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 213. §-ának (2) bekezdése alapján részítélettel határozott.

Az elsőfokú részítélet ellen az I. r. alperes fellebbezett, melyben az elsőfokú részítélet megváltoztatását - a felperes semmisségre vonatkozó kereseti kérelmének az elutasítását, és a felperes perköltségben történő marasztalását - kérte.

Arra hivatkozott, hogy a bontóperben eljáró bíróság hivatalból vizsgálta a szerződés semmisségét, tehát lényegében ítélt dologról van szó.

Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felek életközössége 2002. márciusáig fennállt.

Kifejtette azt is, hogy önmagában az egy lakásban együttlakás - különös tekintettel az osztott lakáshasználatra - még nem keletkeztet élettársi viszonyt. Állította, hogy nem éltek gazdasági közösségben, saját jövedelmükkel önállóan rendelkeztek, és a közös gyermekek közös ellátása önmagában nem alapozza meg a gazdasági közösséget, mint ahogyan az eseti, illetve időszakos jellegű szexuális kapcsolat fennállása sem meríti ki az életközösség jogszabályi fogalmát.

Kérte figyelembe venni azt is, hogy az együttélés esetleges szándéka ellenére sem volt érzelmi kapcsolatuk, hiszen a felperes más személlyel is fenntartott szexuális és érzelmi kapcsolatot.

Sérrelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság döntésénél nem vette figyelembe az általa hivatkozott, a színleltéssel összefüggő bírói gyakorlatot, nevezetesen, hogy az egyoldalú színlelés a szerződés érvénytelensége és értelmezése szempontjából közömbös. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a terhére értékelte az okiratra történő késedelmes hivatkozását, holott ennek csak annyi volt az oka, hogy az nem állt a felek rendelkezésére. Megismételte azt az álláspontját, hogy a felek valós akarata és szándéka fogalmazódott meg az okiratokban, és hogy közöttük a válás után semmilyen életközösségről nem volt szó. Ezt támasztotta alá az okiratot szerkesztő ügyvéd, valamint V. B.-né, mint szomszéd tanúvallomása is.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérte.

Arra hivatkozott, hogy megalapozatlan és iratellenes az I. r. alperesnek az az állítása, hogy a házasság felbontása után az életközösség már nem áll fenn a volt házastársak között. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a perbeli szerződés színlelt volt, a bontóperben kötött egyezség feltételei nem realizálódtak, ezért helytálló az elsőfokú döntés.

A II-III. r. alperesek a fellebbezésre nem tettek észrevételt.

Az ítéltábla a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 256/A. § (1) bekezdésének f.) pontja alapján, tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, de abból részben téves jogi következtetésre jutott.

Mindenekelőtt az I. r. alperes alaptalanul kifogásolta a fellebbezésében az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felek 2002. március 6. napjáig életközösségben éltek.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen értékelte, a feleknek a perbeli nyilatkozatait a bizonyítékokkal összevetve helytálló következtetésre jutott. Döntését kellő részletességgel megindokolta, amelyekkel az ítéltábla egyetértett.

A peres felek a házasság felbontását követően továbbra is együtt éltek, köztük érzelmi és gazdasági közösség állt fent, közös háztartással rendelkeztek, melyben biztosították kiskorú gyermekeik eltartását. Kapcsolatuk része volt a rendszeres szexuális együttlét, nem zárták ki kölcsönösen az újravezetődés lehetőségét.

A peres felek házasságának a felbontása a felperes házassági hűséget sértő magatartására volt visszavezethető, azonban a felek szándéka - a kiskorú gyermekeik érdekét szem előtt tartva - a családi egység fenntartására irányult.

Az alperes a felperes hűségének a biztosítékaul kötötte a perbeli szerződéseket, kilátásba helyezve az újravezetődést, a házassági életközösség helyreállításának a reményét.

Ilyen körülmények mellett kell a szerződési akaratukat vizsgálni.

Az I. r. alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a bontóperben eljáró bíróság hivatalból vizsgálta a szerződés érvénytelenségét, ezért a jelen eljárás keretében az már nem vizsgálható.

A Ptk. 234. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat.

A bontóperi eljárásban a felek nem hivatkoztak a szerződés érvénytelenségére, annak színlelt voltára, ezért az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, de a rendelkezésre álló nyilatkozatok ismeretében még csak nem is észlelhette azt.

Az ítéltábla ugyanakkor alaposnak találta az I. r. alperesnek a szerződés színleltége megállapítását sérelmező fellebbezését.

Az elsőfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy a házasság felbontása ellenére a felek valós szándéka nem irányult a házassági közös vagyon megosztására, hiszen életközösségük 2002. március 6. napjáig továbbra is fennállt.

Az ítéltábla álláspontja szerint a házasság felbontása utáni életközösség fennállása önmagában nem zárja ki a felek vagyonmegosztásra irányuló szándékát.

A Ptk. 207. § (4) bekezdésének az elsőfokú bíróság által is idézett rendelkezése és az egységes bírói gyakorlat szerint színlelt szerződésről csak akkor lehet szó, ha egyik fél sem kíván szerződést kötni, vagy másfajta szerződésre irányul a valóságos akaratuk, mint amit megkötöttek.

A rendelkezésre álló bizonyítékok a jelen esetben nem támasztják alá a felperesnek azt az állítását, hogy egyikük akaratuk sem irányult valódi szerződéskötésre. A felek perbeni, illetve a korábban közöttük folyamatban volt perekben tett nyilatkozatából az állapítható meg, hogy nemcsak az alperesnek, hanem mindkét félnek valós szándéka volt a szerződés megkötése, amely kifejezetten arra irányult - ahogy azt a felperes is megfogalmazta -, hogy az I. r. alperes „sakkban tarthassa” a szerződéssel a felperest.

A szerződésnek rejtett indoka volt ez a kikötés, ennek erkölcsössége vitatható, azonban önmagában a szerződést semmissé nem teszi.

A szerződési akaratot a szerződéskötési szándék alapján kell megítélni, a szerződés érvényessége szempontjából nincs relevanciája annak, hogy a felek utóbb érvényesítették-e a szerződésben foglaltakat vagy sem.

Az igényérvényesítés elmaradásának oka lehet az is, hogy a perbeni szerződés a felperes gyermektartásdíj tartozásának az elszámolásán alapult, amely utóbb, a körülmények megváltozása folytán - az életközösség megszakadását követően a gyermekek felperes háztartásába kerülése miatt - okafogyott elszámolást tartalmazott.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra a szerződések színleltségének a megállapítására nem látott jogi lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem vizsgálta felperesnek a szerződés jó erkölcsbe ütközése, és uzsorás jellegére alapított érvénytelenségi kereseti kérelmét, ezért az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell a szerződések jó erkölcsbe ütköző, illetve uzsorás voltát.

Az ítéletábra a perköltség összegét a Pp. 252. §-ának (4) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezésre figyelemmel csupán megállapította, annak viselése kérdésében az elsőfokú bíróság határoz.

A megállapított perköltség magában foglalja az I. r. alperes által lerótt fellebbezési eljárási illeték összegét, valamint a felek másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2) bekezdés a.) pontja, (5)-(6) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel arra a körülményre is, hogy a fellebbezés elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

Az ítéletábra az így megállapított ügyvédi munkadíjra a rendelet 4/A. § (1) bekezdése alapján felszámította az ügyvédi tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét is.

Debrecen, 2009. január hó 23. napján

. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó